

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 124.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Oredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-53.

Izhaia vsak torek, čer-
tvek in sobota

Ljubljana, torek 3. novembra 1936

Cena posamezni
številki Din 1'50

Prepozne objave

Kar v navado je že prišlo našim centralnim uradom, da vse objavljajo v zadnjem hipu. Tako se objavljajo kontingenti za izvoz živine redno tako pozno, da ne bi niti en izvoznik v Sloveniji mogel izvažati živine, če bi čakal na objavo teh kontingentov. Sedaj je bil zopet od Urada za kontrolo izvoza živine objavljen razglas, da se morajo izvozniki živine do 4. novembra zaregistrirati pri uradu in priložiti celo vrsto dokumentov. Razglas je bil objavljen v zagrebških listih dne 1. novembra, pri nas bo seveda šele dne 3. novembra. Kako naj potem izvoznik v tem kratkem času zadosti vsem predpisom, je uganka, ki je tudi pri Uradu za kontrolo živine ne morejo razrešiti. Te dosledno zakasnele objave so v javnosti že zbudile vtis, ko da se namerno izdajo v čisto zadnjem trenutku, da bi se čim bolj znižalo število konkurentov. Mi vseeno nismo takšni pesimisti, toda značilno je, da so takšna mnenja nastala.

Prav tako se dejansko prepozno izdajajo tudi naredbe, uredbe in zakoni. Stara navada je že, da se proračun objavi dne 31. marca, toda ta dan še nima nihče tiskanega proračuna v rokah. Naslednji dan je proračun v veljavi, a v Ljubljani in tudi v drugih mestih ne more absolutno nihče z gotovostjo trditi, kaj je v tem proračunu in kaj ni, ker tega dne še ni »Službenih Novin« v Ljubljani. A proračunu je dodan tudi finančni zakon, s katerim se uveljavljajo tudi novi davki, ki so za ljudi od 1. aprila dalje tudi že obvezni. In vendar noben državljan v Ljubljani in drugih bolj oddaljenih mestih ne more ta dan zvedeti z vso natančnostjo, kakšna je njegova davčna dolžnost, ker pač tega dne »Službenih Novin« še ni v Ljubljani.

Kakor s proračunom, tako je tudi z drugimi zakoni, uredbami in pravilniki. Do 1. novembra je moral n. pr. biti objavljen pravilnik k uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov. Ali bi bilo res tako težko izvedljivo, če bi bil ta pravilnik gotov že 25. oktobra, nato 26. objavljen in bi ga 28. ali najkasneje 29. oktobra imel vsak v rokah, da bi se vedel že 1. novembra, ko stopi pravilnik v veljavo, po njem ravhati? Formalno je sicer na vsak način v redu, če je pravilnik objavljen šele 31. oktobra, toda dejansko ni to pravilno, ker ga potem pravočasno ne morejo imeti vsi državljani v rokah. To pravico pa imajo vsi državljani, ne samo oni v Beogradu.

Zato bi se moralo urediti tako, da je vsaj teoretično mogoče, da se vsi zakoni, vse uredbe in vsi predpisi objavijo v takšnem terminu, da morejo vsi državljani imeti pravočasno besedilo v rokah. Tehnično je na vse zadnje čisto vseeno, če se reče, da mora biti proračun izglasovan do dne 25. marca ali pa do 31. marca. Se bo pač forsiral sprejem proračuna mesto tik pred koncem marca, za par dni prej. Proračunske razprave v našem parlamentu se itak začno šele vedno v zadnjem hipu.

Pa tudi za stvar samo bo dobro, če je malo časa med objavo v »Službenih Novinah« in dnem, ko stopi zakon ali uredba v veljavo, ker moramo računati tudi

še s popravki in spremembami v zadnjem hipu, kakor se to dogaja le pre pogosto. Znani so vendar primeri iz prejšnjih časov, ko so poslanci zvedeli za natančno vsebino finančnega zakona šele takrat, ko je bil objavljen, ko se že ni moglo nič več popraviti. Če se v drugih državah, tudi v modernjših, izglasujejo proračuni tudi v zadnjem hipu, to še ni razlog, da bi se pri nas, kjer se more skupščinsko predsedstvo opirati na silno strogo poslovnik, moralo delati tako.

Gospodarski krogi pa imajo še zlasti mnogo vzroka, da se pritožujejo zaradi prepozni objav. —

Vse je n. pr. čakalo, kakšen rezultat so dala trgovinska pogajanja z Italijo. A pogodba se ni in ni objavila, a ko se je objavila, se ni v celoti. Zakaj pa se je mogla sedaj pogodba s Turčijo objaviti takoj? Dokaz, da je to izvedljivo, da pa manjka dobre volje.

Nadaljnja težava je, kadar kdo vpraša za pojasnilo kakšen centralni urad. Predno pride odgovor, je navadno že vse prepozno, ker je že vsa zadeva zastarela. Dostikrat pa odgovora sploh ni in vendar ima državljan, ki plačuje vse davke, tudi pravico, da dobi pojasnila, ki jih za izvrševanje svoje državljske dolžnosti potrebuje.

Državni aparat mora funkcionirati kakor veliko gospodarsko podjetje. Noben grosist ne pošlje odjemalcu blaga, ne da bi ga pravočasno obvestil o cenah in svojih dobavnih pogojih. Ko se kdo odloči za nakup blaga, ve čisto natančno, kaj bo kupil in kaj mora dati za to. Enako mora postopati država. Kadar izda kateri predpis, ga mora izdati pravočasno, da bo vsak njen državljan, pa naj bo v Beogradu ali v Alpah ali na albanski meji, natančno vedel, pri čem da je. Prepozne objave so znak nereda in zato se naj tudi odpravijo!

namestnik: inž. Stane Bonač, industrialec.

6. Anton Krejči, tvornica za dušik, Ruše, namestnik: Franc Medič, tovarna za barve.

7. dr. Ernest Rekar, les. industrija, Jesenice, namestnik: dr. Maks Obersnel, ravnatelj KID, Jesenice.

8. Rudolf Lorber, pivovarna »Union«, namestnik: Avgust Testi, predsednik Kolinske tovarne.

9. Franjo Sire, tekst. industrialec, Kranj, namestnik: Anton Adamič, »Ika«, Kranj.

10. Evgen Ivane, lesni industrialec v Sodražici, namestnik: Sevnik Ivan, tovarna »Sela«, Tacen.

11. Kiepach Milan, Fala, namestnik: Demeter Majdič, elektrarna, Kranj.

12. Alfred Laurich, tovarna usnja, Konjice, namestnik: Dragotin Roglič, Maribor.

Obrtniški odsek

Naslednje vložene liste je glavni volilni odbor že potrdil:

1. volilno okrožje, mesto Ljubljana:

Nosilec liste: Ivan Ogrin, stavbenik, Ljubljana, namestnik: Ivan Vižintin, zidarski mojster.

Kandidat: Miroslav Urbas, mesar, namestnik: Ferdo Tušar, pek, vsi v Ljubljani.

3. volilno okrožje, Kranj:

Nosilec liste: Franc Čamernik, Cerklje pri Kranju, namestnik: Anton Stritih, Tržič.

7. volilno okrožje, Novo mesto in Črnomelj:

Nosilec: Alojzij Midofer, krojač, Novo mesto, namestnik: Ferdinand Stonič, pek, Črnomelj.

7. volilno okrožje, Novo mesto in Črnomelj:

8. volilno okrožje, Brežice:

Nosilec: Alojzij Grile, sodar in jermenar, Novo mesto, namestnik: Janko Papež, klepar, Črnomelj.

8. volilno okrožje, Brežice:

Nosilec: Henrik Klabučar, klepar in instalater, Brežice, namestnik: Miho Geršak, čevljar, Rajhenburg.

11. volilno okrožje, okraj Celje z mestom Celje:

Nosilec: Miloš Hohnjec, kipar in pozlatař, Celje, namestnik: Anton Lečnik, urar, Celje.

18. volilno okrožje, Murska Sobota:

Nosilec: Karl Kavka, tesar, Ljubljana, namestnik: Štefan Sukič, krojač, Murska Sobota.

Opozorilo izvoznikom v Italijo, Nemčijo in Levanto

Izvozniki živine, mesa in mesnih izdelkov se opozarjajo, da se morajo za izvoz navedenih predmetov v Italijo, Nemčijo in Levanto zaregistrirati pri Uradu za kontrolo izvoza živine.

Kandidatne liste za zbornične volitve vložene v treh odsekih sporazumne liste, v obrtniškem pa sta v nekaterih okrožjih dve listi

V ponedeljek, dne 2. novembra je bil zadnji dan za vlaganje kandidatnih list. Kandidatne liste se postavijo za vsako volilno telo in za vsako volilno okrožje posebej. Potemtakem je treba vložiti: za industrijski odsek 2 listi, za trgovinski 2, za gostinski dve, za obrtniški pa 19 kandidatnih list.

V razpisu volitev pa je za nekatera volilna okrožja tudi določeno, katerim strokam morajo pripadati posamezni kandidati. Tako morajo kandidati za industrijski odsek v volilnem okrožju mesta Ljubljana pripadati tem strokam: industriji za predelovanje lesa, opekarski, tiskarski in rudarski industriji.

Za trgovinski odsek je za mesto Ljubljano določeno, da morata kandidata pripadati: trgovini s poljedelskimi proizvodi in mali trgovini.

Za obrtni odsek pa morata pripadati kandidata v mestu Ljubljani gradbeni in živilski stroki.

Kandidatne liste mora potrditi glavni volilni odbor. Če kandidatna lista ne ustreza vsem predpisom, ki jih je zelo veliko, da je akt vložitve kandidatne liste silno

velik, ga sme glavni volilni odbor predlagatelj v treh dneh vrniti, da ga popravi. V obrtniškem odseku je tudi že bilo več takšnih primerov, da za obrtniški odsek še niso vse kandidatne liste definitivne. Mesto zavržene kandidatne liste se more predložiti najkasneje do 5. novembra nova kandidatna lista.

Vse potrjene kandidatne liste se objavijo v »Službenem listu dravske banovine.«

Če se vložijo ali potrdi za kako volilno telo in volilno okrožje samo ena lista, bo proglasil glavni volilni odbor, ko poteče rok za izročitev, vse kandidate, predlagane v tej listi za telo in za to volilno okrožje, brez volitev za izvoljene zbornične svetnike, oziroma namestnike.

Ker so vložene v gostinskem, trgovskem in industrijskem odseku le po ena lista, bodo tudi vsi kandidati in namestniki proglašeni kot izvoljeni. Volitve bodo torej samo v obrtniškem odseku, kjer bodo volilci izbirali med skupno Ogrin-Rebekovo listo ter listo g. Pičmana.

Gostinski odsek

Vložena je bila samo naslednja lista, ki je bila od gl. volilnega odbora tudi že potrjena. Glasi se:

I. volilno okrožje, mesto Ljubljana: Nosilec: Ciril Majcen, restavrat, namestnik: Maks Dolničar, oba Ljubljana.

II. volilno okrožje: Kandidati: Ignac Lebič, Celje, Miro Peterlin, Kranj,

Trgovski odsek

Sporazumna lista je bila vložena v ponedeljek popoldne.

I. volilno okrožje mesto Ljubljana: Kandidati:

1. Albin Smrkolj, trg. z deželnimi pridelki, 2. Anton Mrhar, trg. s plet. izdelki, oba v Ljubljani.

Namestnika: 1. Avgust Volk, trg. z dež. prid., 2. Karel Kačar, trg. z zeljem, oba v Ljubljani.

Josip Berlič, Ptuj, Vojko Šribar, Gradec pri Litiji, Geza Vezir, Martjanci, Ivan Škrlj, Čevica.

Namestniki: Pavel Olip, Lesce, Ernest Krulej, Sevnica, Ivo Detela, Dob, Ivan Kuntarič, Kostanjevica, Rihard Wregg, Ljutomer, Franc Kac, Zg. Bistrica, Ludvik Vukan, Dol. Lendava.

II. volilno okrožje: Kandidati:

1. Fran Gorjanc, trg. z lesom, Kranj, 2. Ferdo Pinter, Maribor, 3. Milko Senčar, Ptuj, 4. Konrad Elsbacher, Laško, 5. Ivan Rojnik, Slovenj Gradec, 6. Ivan Jelačin, Ljubljana, 7. Josip Kavčič, Ljubljana, 8. Josip Senica, Domžale, 9. Anton Fazarine, Celje, 10. Martin Plut, Črnomelj, 11. Jože Hrastelj, Gor. Radgona,

12. Franjo Tavčar, Rakek, 13. Maks Cukala, Tabor-Celje, 14. Edmund Kastelic, Novo mesto.

Namestniki:

1. Jože Resman, Zapuže pri Lescah, 2. Miloš Oset, Maribor, 3. Venčeslav Vilar, Ljutomer, 4. Vinko Pavlin, Trbovlje, 5. Leopold Fürsager, Radovljica, 6. Jernej Logar, št. Vid nad Ljubljano, 7. Anton Verbič, Ljubljana, 8. Ivan Augustin, Reteče, 9. Ivan Smolčnik, Slovenj Gradec, 10. Davorin Onič, Ribnica, 11. Ludvik Kržišnik, Rajhenburg, 12. Ivan Vidmar, Brežice, 13. Anton Macun, Maribor, 14. Srečko Šireelj, Mokronog.

Industrijski odsek

Sporazumna lista je bila vložena že v soboto. Kandidatna lista se glasi:

I. volilno okrožje, mesto Ljubljana:

1. Nosilec liste: Rihard Skubec, gen. dir. TPD, Ljubljana, namestnik: Valentin Izidor, prokurist, Liboje.

2. Kandidat: inž. Tomo Knez, Združene opekarske, namestnik: dr. Karel Dermastja, opekarna »Emona«.

3. Karel Čeč, ravnatelj Jugoslovanske tiskarne, namestnik: dr. Fran Kotnik, trg. ind. d. d. »Merkur«.

4. Karel Rojina, industrialec, namestnik: Franc Martinec, tesarški mojster, Ljubljana.

II. volilno okrožje:

1. Ivan Avsenek, Zabret & Co., Ljubljana, namestnik: Jernej Kopač, tovarna »Pax«.

2. Florijan Jane, tekstilni industrialec, Radovljica, namestnik: Alojzij Kmetič, tovarna »Šeširc«, Škofja Loka.

3. Bogomil Burnik, prokurist, Štore, namestnik: dr. Kozma Ahačič, Tržič.

4. Stane Vidmar, industrialec, Ježica, namestnik: Josip Olup, »Triglav«, Ljubljana.

5. dr. Ciril Pavlin, papirnica, Vevče,

V ta namen naj izvozniki, najkasneje pa do 4. novembra zaključno predložijo Uradu za kontrolo izvoza živine nekolikovano prošnjo, ki naj bo podprta s temi dokumenti: 1. dokaz o protokolaciji izvoznike trdke po pristojnem sodišču (v overjenem predpisu), 2. dovoljenje za izvoznisko poslovanje po zakonu o obratih (v potrjenem predpisu), 3. dokaz, da se je prošilec najmanj tri leta bavil z izvozom živine, živalskih proizvodov in mesnih izdelkov na svoj račun. To se mora dokazati s potrdilom davčne oblasti, da je plačeval skozi tri leta davek za dotični izvoz. 4. Če prošilec ne dela samostojno, temveč se prijavlja kot nova trdka, potem mora priloženo potrdilo trgovinske zbornice dokazati, da je bil tri leta zaposlen v izvozniki trdki, bodisi da je bil poslovodja ali da je praktično delal in da je usposobljen za izvoz živine.

Izvozniki, ki so že registrirani za izvoz živine, živalskih proizvodov in mesnih predelav pri Uradu, morajo predložiti Uradu samo one dokumente, ki jim od preje navedenih še manjkajo za registracijo. Istočasno morajo prošilci tudi navesti količine in vrednost živine, ki jo nameravajo izvoziti do konca leta.

Osebnih izdatki rastejo, materialni pa padajo

Iz pregleda osebnih in materialnih izdatkov v proračunskih letih 1930 do 1936 se vidi, da so se ti gibal tako-le (vse v milijonih din):

leto	osebni izdatki	proračunani dejanski
1930/31	4.205,4	3.854,1
1931/32	4.301,9	4.014,6
1932/33	3.632,7	3.670,3
1933/34	3.563,9	3.724,1
1934/35	3.771,8	3.814,6
1935/36	3.839,1	3.815,2
leto	materialni izdatki	proračunani dejanski
1930/31	4.648,3	4.186,8
1931/32	4.479,6	3.368,7
1932/33	4.027,0	3.901,2
1933/34	3.449,2	2.794,2
1934/35	3.142,5	2.504,4
1935/36	3.212,4	2.734,0

Iz tega pregleda se vidi, da so bili zlasti v prvih letih materialni izdatki vedno proračunani višje ko osebni, da pa so vedno osebni izdatki daleč nadkrilili materialne. Zelo značilno je tudi to, da so se v l. 1931/32, ko je torej že nastopila kriza, osebni izdatki še narasli, dočim izkazujejo materialni izdatki konstantno padanje. Šele v zadnjem letu je nastalo majhno zboljšanje. Pri tem pa se ne sme prezreti, da so tudi v zadnjem letu osebni izdatki za več ko eno milijardo večji od materialnih. Zadnji čas je že, da se temu nepravilnemu razmerju napravi konec. Seveda pa ne z redukcijo plač, ki bi pač bila več ko napačna, temveč z zboljšanjem uprave in z njeno decentralizacijo.

Zaposlitev delavstva se zmanjšala

Konjunkturni razvoj posameznih industrij je v septembru 1936 pridržal svojo tendenco iz prejšnjih mesecev. Pomembnejše nazadovanje izkazuje gozdno-žagarska industrija z letnim padcem — 664 delavcev ali 10%, in trgovina z letnim padcem — 183 delavcev ali 5%. Največje letne priraste izkazujejo naslednje industrije: gradnje nad zemljo +2235 delavcev ali 44%, gradnje železnice, cest, vodnih zgradb itd. +1852 delavcev ali 77%, industrija kamenja in zemlje +1214 delavcev ali 27%, tekstilna industrija (radi stavk samo) +97 delavcev ali 7%, kovinska industrija +880 delavcev ali 14% itd.

Sezijski razvoj je v glavnem dosegel svoj maksimum že meseca avgusta. V zadnjem mesecu je padlo članstvo OUZD-a za —182 delavcev ali 0,20 odstotka. Sezijska pojava predvsem pri teh indu-

strijah: gostilne, kavarne itd. — 382, tekstilna industrija (radi stavk) — 864, industrija kamenja in zemlje — 241 delavcev itd. — Obratno pa sezijska narašča pri teh industrijah: gradnje železnice, cest in vodnih zgradb +317, gradnje nad zemljo +231, oblačilna industrija (začetek zimске mode) +153, trgovina +113 delavcev itd.

Naši trgovinski odnosi s Švedsko

Naša trgovinska bilanca s Švedsko je v zadnjih letih stalno pasivna. Uvoz iz Švedske raste, do-

im naš izvoz v Švedsko pada. Značajne količine jugoslovanskega blaga pa prihajajo na Švedsko le s posredovanjem Nemčije. V milijonih din je znašala naša pasivnost s Švedsko: l. 1930 17,9, l. 1931 14,8, l. 1932 10,6, l. 1933 8,5, l. 1934 11,8 in l. 1935 5,7.

Svoj izvoz v Švedsko pa bi mogli s kompenzacijami znatno povečati, zlasti za razne švedske industrijske izdelke. To tem laže, ker ni v Švedski nobenih uvoznih omejitev. Samo za žitarice, tobak in sladkor je uveden poluradni monopol. Tudi plačilni promet ni formalno omejen, vendar pa je dogovor med Švedsko banko in

zasebnimi bankami, da se uvoz nepotrebnega blaga čim bolj omeji. Privatne banke zato ne dajejo deviz za uvoz luksuznega blaga.

Najbolj ovirajo naš izvoz v Švedsko razne tranzitne težave. Naše blago mora po železnici skozi več držav, ki imajo različne prevozne tarife. Izvoz blaga po morju pa je nemogoč, ker naše paroplovne družbe ne vzdržujejo direktnih rednih morskih zvez s Švedsko. Zato se mora naše blago v Hamburgu pretovoriti, kar povzroča mnogo stroškov. Da se vse te težave odpravijo, se pripravlja nova trgovinska pogodba s Švedsko.

Pravilnik

za izvrševanje uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov

(Nekaj glavnih določil.)

Kdo se smatra kot kmetovalec?

Čl. 1. (k čl. 1. uredbe.)

1. Poleg glavnih obveznosti, nastalih do 19. aprila 1932, se smatrajo tudi vse postranske obveznosti, ki iz njih izvirajo, razen če uredba drugače ne predpisuje.

2. Oseba, ki je po 26. septembru 1936 prenehala biti kmetovalec, spada še nadalje pod predpise uredbe.

3. Pravna stanja, ustvarjena s prejšnjim zakonom o zaščiti kmeta, se z uredbo razveljavljajo, v kolikor so z njo v nasprotju, v veljavi pa ostanejo pravna dejanja, ki so bila na njih zasnovana in ki so bila izvršena do 26. sept. 1936.

4. Kmetovalci, ki so preje uživali zaščito, pa ne izpolnjujejo predpisov uredbe, izgube zaščito od dneva, ko so prenehali ti predpisi veljati.

5. Osebe, ki so izgubile zaščito po zakonu in uredbi, uživajo vse pravice, razen če so izgubili zaščito zaradi namernega oškodovanja svojih upnikov v smislu bivših predpisov o zaščiti kmeta.

6. Z uredbo se ne izpreminjajo predpisi posebnih mednarodnih pogodb in konvencij s tujimi državami, s katerimi so bili urejeni dolžniški odnosi, na katere bi se sicer uredba nanašala.

7. Uredba se ne tiče dolgov, urejenih z zakonom o likvidaciji moratorijskega stanja, nastalega z vojno.

Čl. 2. (k odst. 1. čl. 2. uredbe.)

1. Pri trgovcih in obrtnikih razen onih iz točke (g. odst. 6. čl. 2. uredbe), industrialcih, državnih in samoupravnih uradnikov, aktivnih ko upokojenih, duhovnikov, odvetnikov, zdravnikov, geometrih, javnih beležnikov, lekarnarjih, upraviteljih kmetijskih posestev in podobno, se smatra, da so ti njih poklici v vsakem primeru njih glavni poklici.

2. Ne smatrajo se kot kmetovalci osebe, ki nakupujejo in rede živino zaradi preprodaje.

3. Da se kdo smatra za kmetovalec zadostuje, da sam ali po članu svoje rodbine obdeluje zemljo ali v lastni režiji z najetimi močmi ter se ne zahteva, da se je tudi naselil na zemlji, katero obdeluje.

4. Kdor daje zemljo v zakup, ni kmetovalec v smislu uredbe. Da se smatra kot kmetovalec, je potrebno, da sam več obdeluje zemlje, kakor pa jo daje v zakup, v kolikor ne obstoji primer iz toč. a) odst. 6. čl. 2. uredbe.

Čl. 8. (k odst. 1. čl. 2. uredbe.)

Za kmetovalec se smatra oseba, če je njen obdačeni dohodek od kmetijstva večji od skupne vsote vseh njenih obdačenih dohodkov. Dohodki od kmetijskih gozdov se smatrajo kot dohodki od kmetijstva. Če živi kmetovalec z ženo in otroci v hišni skupnosti, se smatrajo vsi njih dohodki kot skupni.

2. Kot obdačeni dohodki se smatrajo davčne osnove vseh dav-

nih oblik, kakor so bile določene z davčnim razporedom po zakonu o neposrednih davkih. Ne spadajo pa v osnovo one osnove skupnega in občnega davka na poslovni promet, katerih osnovo tvori promet, ne pa dohodek.

3. Za ugotovitev davčne osnove za dohodek od zemljišča za dolgotrajne službe kot podlaga za odmero zemljiškega davka, se skupni čisti katastrski dohodek iz časa zadolžitve pomnoži s količnikom, določenim po čl. 20 in 21. zakona o neposrednih davkih iz l. 1928.

4. Kot obdačeni dohodek prihaja v poštev tudi dohodek, za katerega je zakonita podlaga, toda je z zakonitim predpisi oproščen od plačila davka.

Čl. 4. (k odst. 1. čl. 2. uredbe.) Kot plodna zemlja se smatrajo njive, sadovnjaki, vrtovi, vinogradi in livade, ko tudi ona zemljišča, ki se sicer ne obdelujejo, ki pa bi se mogla obdelovati.

Pašniki se ne smatrajo kot plodna zemlja. Med pašnike se morejo uvrstiti ona zemljišča, ki se stalno izkoriščajo za pašo.

Za površino plodne zemlje je odločilno stanje v državnem katastru zemljišč. Če se vpisi v katastru ne bi ujemali z dejanskim stanjem kultur, mora to občinska uprava na zahtevo zainteresiranih strank posebej potrditi ter o tem obvestiti katastrsko upravo. To potrdilo služi kot dokaz za popravila v državnem katastru. Vsaka zainteresirana oseba more zahtevati, da upravna oblast I. stopnje na njene stroške izvede o tem postopek po zakonu o obnem upravnem postopku. Proti sklepu upravne oblasti ni pritožbe.

Obveznosti kmetovalca

Čl. 5. (k odst. 1. čl. 2. uredbe.) Uredba obsega vse rodbinske zadrage, pri katerih so najmanj trije moški člani.

Čl. 6. (k odst. 6. čl. 2. uredbe.) Kot posest se ne šteje zemljišče, ki ga ima kmetovalec v zakupu ali napolici.

2. Kot neodklonljiva ovira se smatra tudi primer, ko so posamezni deli posestva tako oddaljeni eden od drugega, da je kmetovalcu fizično nemogoče, da obdeluje vse zemljišče osebno, oz. po članu svoje rodbine ali v lastni režiji. Kot neodklonljiva ovira se smatrajo tudi visoka starost, odsotnost zaradi službe pri vojski ali zaradi izselitve.

3. Predpisi uredbe se nanašajo na zapuščeno kmetovalec, če ni bila do dneva uveljavljanja uredbe izročena naslednikom v posest.

4. Pri osebah, kakor slugah, risarjih, kmetijskih delavcih, ki obdelujejo tujo zemljo, se smatra dohodek od obdelovanja tuje zemlje kot dohodek od kmetijstva brez ozira na to, če imajo ti lastno

zemljo ali ne. Da se te osebe smatrajo kot kmetovalci, ne smejo plačevati nobenega davka od dohodka razen od hiše, v kateri stanujejo sami ali s svojimi rodbinami ter uslužbenskega davka.

Tudi gospodarski posli, ki jih opravlja neka oseba na podlagi obrtnega lista, se morejo smatrati kot postranski posli, če niso njihov glavni poklic. Svoj značaj kmetovalcev ohranijo tudi osebe, ki so začasno kot sluga v službi zasebnih ali javnih ustanov.

Čl. 7. (k odst. 7. čl. 2. uredbe.) Obdačeni dohodek na hišo, v kateri stanuje sam ali s svojo rodbino kmetovalec, se nanaša na hišo brez ozira na to, če je v mestu, letovišču ali kje drugje. Obdačeni dohodek od oddanih prostorov se upošteva pri oceni velikosti obdačenih dohodkov.

Čl. 8. (k odst. 8. čl. 2. uredbe.) Dolžnik mora v svoji prošnji za izdajanje potrdila navesti, če so njegovi dolgi znašali dne 26. oktobra 1936 več ko 250 in manj ko 500.000 din in če je bil za čas svoje zadolžitve kmetovalec ali ne.

2. Občinska oblast mora zahtevati potrebne podatke od pristojne katastrske in davčne oblasti.

3. Če je podan ugovor proti izdanemu potrdilu, mora dolžnik dokazati, da je bil kmetovalec. Če ima kdo več dolgov ter dokaže, da je bil v trenutku sklenitve svojega najstarejšega dolga kmetovalec, se smatra, da je ostal do dne, ko je stopila uredba v veljavo. Temu pa se more ugovarjati.

Če kmetovalec ne predloži oblastem potrebnih dokazov, sklepa oblast o pritožbi.

Čl. 9. (k odst. 8. čl. 2. uredbe.) Navaja obrazec potrdila, da je kdo kmetovalec. V potrdilu je treba navesti, da je bil dotični kmetovalec na dan 26. septembra 1936, da mu je kmetijstvo glavni poklic, kako obdeluje zemljo, kako velika je površina njegove zemlje in kakšni davki so mu bili predpisani ter končno izjavo zainteresirane osebe, da je kmetovalec.

Čl. 10. (k odst. 1. čl. 3. uredbe.)

Uredba se nanaša samo na obveznosti kmetovalca v denarju. Terjatve, ki se glase na zlato ali tuj denar, se preračunajo v dinarje. Za obračun velja tečaj, ki velja ob določevanju višine dolga. Te terjatve, čeprav zmanjšane, se glase še nadalje na zlato ali tuj denar.

Če dolžnik dokaže, da je zaradi zavarovanja izvršil na upnika prenos nepremičnine, bo sodišče na njegovo zahtevo ta prenos razveljavilo, v kolikor se nahaja nepremičnina v lastništvu upnika ali njegovih naslednikov. To pravico pa ima dolžnik samo tedaj, če do 20. aprila 1932 ni izgubil pogodbenih pravic, da se po plačilu dolga znova prenese lastništvo teh nepremičnin na njega. Pravice, ki so jih tretje osebe pridobile na teh nepremičninah do dne razglasitve tega pravilnika, ostanejo v veljavi. (Dalje prih.)

Politične vesti

Generalni tajnik čsl. agrarne stranke, glavne vladne stranke na Češkoslovaškem, inž. Žilka, je na seji zunanje-političnega odbora parlamenta odločno nastopil proti marksizmu, ki je vseskozi nedemokratičen in ki vodi, kakor se to jasno vidi v Španiji, le k levičarski ali desničarski diktaturi. Agrarna stranka je za demokracijo, tudi za dobre odnose z Nemčijo. Toda nemško oboroževanje moti. Prijateljstvo s Francijo je že tradicija, toda za gospodarske potrebe Češkoslovaške nima smisla. Zato je postala Češkoslovaška zaradi pasivne bilance s Francijo za 6 milijard Kč revnejša. Z vojno med Rusijo in Nemčijo se more računati, v našem interesu pa je, da ne bomo prehodna dežela za tuje vojske. Zveza s Poljsko nam je mnogo bolj simpatična. Treba ustvariti blok miroljubnih držav od Vzhodnega do Črnega morja.

Mussolini je v nedeljo govoril fašistom Milana. Za njegov govor je vladalo v Milanu velikansko zanimanje ter so bile prirejene Mussoliniju velike ovacije. Tudi v tujini so se zelo zanimali za njegov govor, ki pa je ni bil tako senzacionalen, kakor se je pričakovalo.

Uvodoma je Mussolini naglasil, da bo govoril popolnoma odkrito. Po polomu Wilsonove ideologije se je začela razorožitvena konferenca, ki ni mogla imeti nobenega uspeha, ker se nihče neče kot prvi razorožiti. Prav takšna iluzija je kolektivna varnost. Pogumni narodi si sami ustvarjajo svojo varnost, ne izročajo pa svoje varnosti drugim. Zveza narodov je pred tem, da se obnovi ali da razpade. Zaradi nas more tudi propasti. Nikakor nismo pozabili, da je organizirala proti nam blokado. Nato je govoril Mussolini o odnosih Italije do drugih držav.

S Francijo smo v januarju že sklenili prijateljsko pogodbo. Nato so prišle sankcije in prijateljstvo se je ohladilo. Še dva meseca po naši zmagi so bile sankcije v veljavi. Če Francija proti nam ne bo spremenila svojega stališča, ga tudi ne moremo mi.

Z avstrijsko-nemško pogodbo z dne 11. julija se je začela za Avstrijo nova doba. Za to pogodbo je vedel on, če 5. junija in jo je odobral, ker je v korist avstrijski samostojnosti.

Silno toplo je govoril Mussolini o Madjarski. Dejal je, da ni mogoče misliti na konsolidacijo v Podunavju, dokler je ohabljena Madjarska, kateri da je ugrabljenih 4 milijone Madjarov. (Kje neki je Mussolini te 4 milijone iztaknil?) Italijanski narod bo vedno za prijateljstvo z Madjarsko.

Ozračje med Jugoslavijo in Italijo se je v zadnjem času temeljito izpremenilo. Že pred dvema letoma je govoril o možnosti pristranih prijateljskih stikov. Ponavlja to in izjavlja, da so tu vsi potrebni in zadostni pogoji, moralni, politični ko gospodarski, da se vpostavi resnično in konkretno prijateljstvo med obema državama.

Sestanki v Berlinu so rodili pozitivne rezultate. Prečnica iz Berna v Rim ni diagonala, temveč os, okoli katere se morejo zbrati vse države, ki hočejo sodelovati. Vedno so bili fašisti proti boljševizmu, ki je danes dejansko do skrajnosti izpeljan državni superkapitalizem.

Nato je govoril Mussolini o Angliji ter poudaril, da nikdar ni hotel Italija ogroziti ceste, ki vodi skozi Sredozemsko morje in ki spaja Anglijo z njenimi kolonijami. Toda tudi Anglija naj spoštuje italijanske interese v Sredozemskem morju. Če so za druge važni, so za nas življenje. Svoj govor je končal Mussolini z izjavo, da je Italija za mir z vsemi, toda za oborožen mir.

Francoški ultranacionalistični list »Victoire« napoveduje, da bo prišla v Franciji čez nekaj mesecev na krmilo avtoritativna vlada pod načelnostvom maršala Petaina.

Na španskem bojišču se je položaj vladnih čet nekoliko zboljšal. Na madridski fronti so vladne čete izvedle s pomočjo tankov ofenzivo, ki se je deloma tudi posrečila. Rudarji so Ovjedo zopet čisto obkolili in potolkli tudi čete, ki so šle mestu na pomoč. Glavno poveljstvo nad vladnimi četami so baje prevzeli sovjetski generali. V zadnjem času pa se je položaj vladnih čet zopet poslabšal in je Madrid že skoraj obkoljen.

Vojska v Iraku je izvršila državni preobrat in prisilila vlado, da je odstopila. Zagotavlja se, da je preobrat popolnoma notranja zadeva Iraka in da ni naperjen ne proti Angliji in ne proti kateri drugi državi. Tudi z dogodki v Palestini nima preobrat nobene zveze. Vendar pa se na drugi strani trdi, da je zaradi preobrata morala umakniti anglofilsko vlado turko-filski.

Denarstvo

27 milijonov podpisano

Ljubljanskega obligacijskega posojila je bilo do sobote opoldne podpisano že za 27 milijonov din. Posojilo je torej že doseglo popoln uspeh.

Vendar pa se podpisovanje posojila še nadaljuje, ker teče rok do 10. novembra. Zlasti je priporočljivo za vse, ki imajo gotovino, da se poslužijo te zelo ugodne prilike za dobro in varno naložbo denarja, kakor jo nudi ljubljansko obligacijsko posojilo.

Dobro bi bilo, da bi občina višino posojila dvignila na 30 milijonov din. Prepričani smo, da bo tudi nadzorstvena oblast z ozirom na velik uspeh posojila temu po- višanju pritrčila.

Beograjska borza

Tudi pretekli teden je še trajala hosa na beograjski borzi za državne papirje. Zasebniki kupujejo vrednostne papirje v velikih količinah in jih odnašajo domov. Poznavalci beograjskih razmer trde, da bo trajala hosa še vse leto in da smo v dobri, podobni oni pred 4 leti, ko je vojna škoda narasla od 160 na 400 in se potem ustavila na 360.

V preteklem tednu so bili na beograjski borzi zabeleženi naslednji dvigi papirjev: vojna škoda je začela s 370, se dvignila na 372'50 in zaključila s 375'50. Delnice Priv. agrarne banke so se dvignile od 193 na 194, dalmatin- ci (za kose po 5000 din) od 67'20 na 67'75, begluške (za kose po 5 tisoč din) od 68'50 na 69'25. Na- zadoval pa je 7% Blair od 76'25 na 76, dočim je Sodstotni Blair ohranil svoj tečaj in beležil v za- četku in na koncu tedna 85'50. Ves promet je znašal 5'7 milj. din proti 3'8 milijona din v pre- jšnjem tednu.

Na deviznem trgu je bila po- sebno velika živahnost zaradi gi- banja nemške marke, ki je dose- gla skoraj 15. Kako se bo razvijal tečaj marke v bodoče, o tem so mnenja zelo deljena. Nekateri me- nijo, da se bo marka še dvignila, ker se je trgovinska bilanca zbol- šala v nemško korist. Drugi pa te- mu oporekajo, ker da se je to do- seglo le z državnimi nabavami, ki jih pa še ne bo treba takoj pla- čati.

Zelo čvrst je bil tudi avstrijski šiling, ki se je okrepil na 8'96. Grški boni so napredovali od 31'25

na 32'25. Funt je beležil v začet- ku tedna 242, je naslednji dan nazadoval na 240'15, se potem dvignil na 240'50, nato zopet na- zadoval na 240'15 in zaključil z 240'75 din.

Na zasebnem trgu je položaj bolj stabilen. Funti so bili po 241, ameriški dolarji po 49'30, franco- ski franki po 229 in švicarski franki po 11'30 din.

Uradni tečaji za november

Finančni minister je predpisal za november te uradne tečaje:

	prej	din
1 napoleonor	290	—
1 zl. turška lira	330	—
1 angl. funt	238	—
1 ameriški dolar	43'20	—
1 kanadski dolar	42'90	—

1 nem. zl. marka	14'50
1 zlat zlot	8'20
1 avstrijski šiling	8'60
1 belg.	7'30
1 pengö	8'80
1 braz. milreis	2'45
1 egipt. funt	233—
1 urugvajski pezos	20—
1 argen. pezos	12'30
1 tur. papir. lira	34'40
100 albanskih fr.	1410—
100 franc. frankov	1390—
100 švic. frankov	202—
100 ital. lir	229—
100 nizozem. gold.	2310—
100 rom. lejev	35—
100 bolg. levov	47—
100 danskih kron	980—
100 šved. kron	1135—
100 norv. kron	1108—
100 pezet	400—
100 drahem	40—
100 češkoslov. kron	152—
100 finskih mark	94—
100 letonskih lat	1100—

Avstrijski trgovinski minister Stockinger je izjavil, da Avstrija niti noče razpravljati o kakšni de- valvaciji šilinga. Avstrijska valuta ne bo na noben način razvredno- tena. Pač pa bo treba izdati po- sebne ukrepe, da se zavaruje izvoz in da ne bo trpel tujski promet.

Zaradi devalvacije francoskega franka je Rusija sklenila, da se morajo tuje valute zaračunati na podlagi en rubelj = 4'25 fr. franka, in ne več po stari pariteti 3 fran- coske franka za en rubelj.

Sovjetski rubelj notira sedaj, ko je bila njegova vrednost proti franku na novo določena, zopet v Londonu. Njegov tečaj je 24'74, dočim je veljal pred razvrednote- njem franka 25'52.

Vsa konkurzna masa Kreuger- Toll družbe v nominalni vredno- sti 95 milijonov dolarjev je bila na dražbi v New Yorku prodana za 9'42 milijona dolarjev. Večino pa- pirjev je prevzela Kreuger & Toll Realisation Co.

Seja Centralnega pred- stavništva Zveze trg. združenj

Dne 27. oktobra je bila v Beo- gradu seja Centralnega predstavi- štva zvez trgovskih združenj pod predsedstvom Nedeljka Savi- ča.

Med drugimi važnimi sklepi je seja z zadoščenjem vzela na zna- nje sklep kraljevske vlade o po- daljšanju uredbe o prepovedi ve- leblagovnic za leto dni. Člani Centralnega predstavništva so prepričani, da je sedaj pri odlo- čujočih činiteljih zmagalo nazira- nje, da veleblagovnice ne samo škodujejo nacionalni trgovini, tem- več da niti ne služijo interesom potrošniških množic, ker prodaja- jo slabo blago, boljše pa po ce- nah, po katerih se more blago ku- piti tudi v vseh drugih trgovinah.

Prav tako je bila z zadovolj- stvom sprejeta izjava g. ministra Gjüre Jankovića, ki jo je podal te dni na nekaterih zborovanjih

ko tudi izjava podpredsednika na- rodne skupščine Vojka Čvrkića, da bo kraljevska vlada v najkraj- šem času izdala uredbo z zakon- sko močjo, s katero se bodo za- ščitili trgovci in obrtniki. V zvezi s tem upa Centralno predstavi- štvo, da bodo odločujoči krogi to zaščito izvedli na individualni podlagi ter v najkrajšem času ter da bodo ukrenili potrebno za iz- premembo konkurznega zakona in nepravdnega postopanja, ker se- danj mnogo previsoki stroški tega postopanja uničujejo konkurzne mase, oziroma premoženje dolž- nikov. Centralno predstavništvo je prepričano, da bo kraljevska vlada do izdaje teh izprememb ustavila s posebno uredbo ekse- kutivne prodaje in prenose pre- moženj zadolženih gospodarskih ljudi.

Na seji Centralnega predstavi-

štva se je konstatiral tudi uspeh, ki so ga dosegli gospodarski ljud- je s svojimi istočasnimi protest- nimi zborovanji po vseh večjih mestih v državi dne 4. oktobra. Skupno je bilo 210 takšnih zboro- vanj in na vseh je vladal vzoren red. Centralno predstavništvo pri- čakuje, da bo kraljevska vlada po- svetila posebno pažnjo sprejetim resolucijam na teh zborovanjih. Resolucije so bile tudi takoj do- stavljene predsedniku ministr- skega sveta.

V zvezi s temi resolucijami bo- do gg. Nedeljko Savić, Milan Sto- janović, predsednik Državne zve- ze obrtniških združenj in Milan Nikolić, predsednik Zveze gostin- skih združenj sprejeti od pred- sednika vlade dr. Milana Stojadi- novića, takoj po njegovem povrat- ku iz Turčije. Pri tej priliki mu bodo tudi ustno razložili želje go- spodarskih stanov.

Na seji je bilo izrečeno pred- sedniku Saviću popolno zaupanje za vse njegovo delo, ki ga opravl- ja v korist trgovstva, s prošnjo, da tudi v bodoče dela enako uspešno za korist jugoslovanskega trgovstva.

Sobotna številka „Trgovskega lista“

izide prihodnji teden v povečanem obsegu in v povečani nakladi

kot posebna kranjska številka,

ki bo posvečena gospodarstvu Kranja, njegovim pod- jetjem in njegovemu pomenu za naše gospodarsko in kulturno življenje.

Kranjska številka „Trgovskega lista“ bo zato izredno ugodna prilika za inseriranje.

Kdor išče poslovnih zvez z Gorenjsko, ta mora inserirati v tej številki!

Inserate sprejemamo do petka, dne 6. novembra opoldne!

Dobave - licitacije

Strojni oddelek direktorije drž. že- leznice v Ljubljani sprejema do 7. novembra ponudbe za dobavo 8.000 kilogramov kalcinirane sode, 20 električnih žarnic in trde medene žice.

LICITACIJE:

Dne 4. novembra bo pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani ofertna licitacija za dobavo ljud- ske hrane (marmelade, limon, su- hih sliv, rozin, cikorijske, kakava).

Dne 5. novembra bo v intenden- turi Štaba dravske divizijske obla- sti v Ljubljani ofertna licitacija za

Kakovost odločuje!

Po malenkostni porabi vidite takoj, koliko več Vam zaleže in koliko Vam zato prihrani dobra

Kneippova sladna kava



nabavo 5.000 parov planinsko-smu- čarskih čevljev.

Dne 5. novembra bo v pisarni referenta inženjerije Štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za napravo elek- tričnega zvonca v VI. objektu vo- jašnice »Vojvode Mišića« v Ljub- ljani.

Dne 6. novembra bo pri Upravi Vojno-tehničnega zavoda v Kragu- jevcu ofertna licitacija za dobavo železa, železne pločevine in razne- ga jekla; dne 9. novembra za do- bavo razne žice iz medij; dne 11. novembra za dobavo ventilatorja; dne 13. novembra za dobavo kali- jevega in natrijevega mila; dne 14. novembra za dobavo kompresorja, elektromotorja, raznih cevi, razne- ga jekla in medij; dne 16. novem- bra za dobavo raznega železa, žice in medij; dne 17. novembra za do- bavo raznega jekla, grafitnih elek- trod; dne 18. novembra za dobavo raznih železnih cevi, orodnega je- kla raznih dimenzij; dne 19. no- vembra za dobavo raznih strojnih olj in masti;

(Predmetni oglasi so v pisarni za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Zunanja trgovina

Na seji avstrijskega zavoda za pospeševanje izvoza se je ugotovilo, da potrebuje avstrijski izvoz čim skorajšnje pomoč.

Gospodarski minister v Nemčiji je odredil, da se morajo vsi tuji, tudi izvenčejni zlatniki ter vsa tuja plačilna sredstva do vredno- sti 2 mark, ko tudi vse fino zlato in zlato litine do 30. novembra po- nuditi Reichsbanki in na zahtevo tudi prodati. Tudi domači zlatniki, ki jih lastnik na novo pridobi, se morajo ponuditi Reichsbanki v nakup.

Združene države Sev. Amerike so uvozile v septembru blaga za 216 (lani 162), izvozile pa za 220 (lani 198) milijonov dolarjev. — V prvih devetih mesecih pa je znašal uvoz 1769 (lani 1503), izvoz pa 1731 (1568) milijonov dolarjev, da se je lanski aktivni saldo 65 milijonov dolarjev izpremenil v pasivum 38 milijonov dolarjev.

M. Remerand:

Kolonizacijsko delo Francije

III

Oglejmo si sedaj nekoliko bliže uporabo naših kolonizacijskih me- tod.

Ker velja vsaka država le to- liko, kolikor velja fizično in mo- ralno njeni prebivalci, mora biti njeno uveljavljanje najprej stvaritev človeštva, kakor je rad de- jal senator Lucien Hubert, eden izmed ustanoviteljev Akademije kolonialnih znanosti. Treba je ustvariti ljudi, življenje. To je sli- ka novega človeštva s svojim po- sebnim fizičnim tipom, s svoje- vrstnim naglasom in celo s svojim lastnim jezikom, kakor nam ga danes kaže naša posest v severni Afriki, kjer dokazuje naša fran- coska družina, poslednja izmed naših provincialnih ras, isto živ- ljenjskost in isto plodovitost kot ona francoska družina, ki je ustva- rila nekdanj Kanado in obljudila Antile. Danes je 550.000 po rojstvu Francozov razkropljenih po Al- žirju, 90.000 v Tunisu in nad 85 tisoč v Maroku. Njih število že po- enem samem stoletju kolonizacije daleč presega skupno število ev- ropškega prebivalstva v južni

Afriki, ki ima za seboj več kot tri stoletja svojega obstoja. In pri- bližno isto sliko nudijo po drugi strani domače vasice, sezidane v novejšem času v Nigerski dolini in v rodovitnih predelih Senegala in Sudana, kjer so se ostanki brez- obličnih črnih ljudstev prebudili in zadobili svojo individualnost in osebnost. Čisto isto sliko pa vam nudi tudi prebujenje starega pre- bivalstva Indokitajskega polotoka, katerih kri se je kakor nanovo razgibala in poživila ob stiku z zapadno civilizacijo in katerih šte- vilo dosega danes 21 milijonov. Med njimi pa živi čisto francosko prebivalstvo, ki je doseglo že okoli 40.000 oseb, kar predstavlja presenetljivo število, če pomisli- mo na klimo pokrajine, ki je za Evropejce posebno neugodna, in pa na to, da so bili v takozvani junaški dobi kolonizacije Indo- kine, to se pravi v začetku tega stoletja, Francozi samo uradniki in vojaki, torej le 7—8000 oseb. Navedel bi vam lahko še druge primere tega razvoja človeške ra- se v naših kolonijah: tako je n. pr. v Alžiru danes 2.250.000 duš do- mačega prebivalstva, ki se je po letu 1830., t. j. po francoski za- sedbi, podvojilo, in na Madaga- skarju je sedaj že 3.580.000 pre- bivalcev.

Da je francoska država s svojo upravo in s svojimi kolonijami do- segla take rezultate, je pač mo- rala takorekoč začeti z vzgojo do- mačega prebivalstva. Naučiti ali znova naučiti je morala produktiv- nega dela vse tiste, katerih duše so odrevenele, vzbuditi v njih smi- sel za zasebno lastnino in zaupa- nje v uživanje produktov dela, ta- ko da so lahko ustalili svoje dru- žine, preskrbeti jim blagostanje kot rezultat njihovega napora in povzročiti na ta način njihovo po- množitev. Ta splošna načela že dolgo navdihujejo vso našo čez- morskopolitiko. Že vse od Bu- geauda, Gallieni in Lyauteyja tvori- jo osnovo naše kolonizacije.

Ce smo pa hoteli domačine na- vajati na delo, smo morali naj- prej ustanoviti šole, in sicer ne samo šole s splošnim, temveč tu- di šole s strokovnim poukom. Francija ni zatajila te svoje mi- sije, ki je mislija vsakega civilizir- anega naroda. Tako so bile n. pr. pred francosko okupacijo, leta 1912., v Kamerunu le štiri šole, ki so poučevale 805 otrok. Razen tega je 40.000 otrok pohajalo v verske šole, skupaj je uživalo te- daj pouk okoli 41.000 otrok. Da- nes pa, po statistikah iz leta 1935., uživa francoski pouk blizu 100.000 otrok v 1300 šolah. Po-

vrhu nudijo pouk v tej zemlji pod francoskim mandatom osnovne šole, tečaji za odrasle, strokovne in obrtne ter gospodinske šole.

Tudi Maroko je znala Francija prepojit s svojimi mislimi, ne da bi pri tem žalila njegove tradicije in ne da bi ga spravila z ravno- težja. Poleg evropskega pouka, prirojenega po ustanovah fran- coske univerze (liceji, kolegiji, osnovne šole in tehnične šole), je ustanovila poseben pouk, priko- ren nalašč za domačine in razde- ljen v dve stopnji: najprej v ljud- skošolski pouk, ki je v mestih usmerjen bolj v obrtniške, na de- želi pa bolj v poljedelske svrhe; potem pa v pouk, namenjen le najbolj nadarjenim učencem, ka- kor n. pr. pouk v muslimanskih kolegijih v Rabatu in Fezu, v ka- terih se spajata francoska in ara- bska človečanstvo in ki dajeja najboljšim učencem pravico do višjega pouka na Institutu vi- sokih ved v Maroku. Razen tega so bile v vseh glavnih mestih Maroka odprte tudi šole za do- mače deklice, posebno strokovne in gospodinske šole, ki so se v zadnjih letih z lahkoto uveljavile navzlic nepriljubljenosti, na ka- tero so v začetku naletete zaradi idej o manjvrednosti žene, raz- širjenih v muslimanskih krogih.

Le z ustanavljanjem strokovnih šol za domačine je vlada maro- čanskega protektorata lahko re- šila domači obrt, ki se je že iz- črpal in izrodil, dočim je Fran- cija ustanavljala delavnice in šole za vajence, nudeč na ta način obrtnikom modele iz njihovih naj- lepših časov. Tako morajo n. pr. maročanske preproge, če si ho- čejo lastiti to ime in biti proste carine pri uvozu v Francijo, nuditi vsa jamstva dobrega izdelka (tr- dnost šivov, odpornost barv) in biti povsem enake tradicionalnemu tipu Maroka.

Ce smo pa hoteli vnesti pravo življenje v družino in ji omogo- čiti delo in napredek, smo jo mo- rali razen tega zavarovati tudi v zdravstvenem in higienskem po- gledu. Treba je bilo najprej po- bijati bolezni, ki so skupne vse- mu človeštvu (koze, tuberkuloza, tifus, sifilis, rak), pa tudi bolezni posebnega kolonialnega značaja, izmed katerih so najhujše zlasti rumena mrzlica, močvirna mrzli- ca, spalna bolezen, kuga in goba- vost, da niti ne omenjamo borbe, ki jo je treba voditi proti umrlj- vosti mater in otrok, ki jo je v največji meri pripisati nevednosti in barbarskim metodam zdravlje- nja. (Dalej prihodnjic.)

Göring o nemški štiriletki

Obleke iz lesa, bencin in celo milo pa iz premoga

Göring, novi nemški gospodarski diktator, je dobil naslov »nemški ministrski predsednik«. V Sportpalastu v Berlinu je imel velik govor o namenu in izvajanju štiriletke ter med drugim dejal:

Nemčija je danes na najnižji točki pomanjkanja in odslej bo bolje. Preje da se ni vedelo, za kaj se plačujejo davki, sedaj pa je tu cilj, zaradi katerega mora vsako žrtvovati. Nato je govoril Göring o pomanjkanju živil. Res je, da se tu pa tam pokaže pomanjkanje, včasih manjka zlasti mesa. Toda ustvarile se bodo podlage, da se bo mogla živina rediti v večji množini. Poleg treba bolj jesti ribe. Največja napetost pa je zaradi masti. Tu se je treba čim bolj omejiti. Jaz sam, je nadaljeval Göring, ki kot znano ne trpim za jetiko, že dalje časa ne jem surovega masla in sem zato shujšal za 10 kil. (Viharno odobravanje je sledilo tem besedam.) Tudi Hitler ne je več masti in niti ne mesa. Pomij in odpadkov ne smejo Nemci več proči metati, temveč zbirati in jih oddajati živinorejcem. Potem se bo položaj zboljšal. Nemške gospodinjice pa je Göring pozval, da ob vsakem času

uporabljajo predvsem živila, ki so zrasla na nemški zemlji.

Nato je govoril Göring o kolonijah. Nemčija nima surovin, ker nima kolonij, kolonije pa so ji ukradli. Nemčija bi rada plačala surovine z zlatom, toda tudi zlato so ji ukradli. Najprej so vrgli Nemčijo na tla, nato so jo pa izropali, nato pa je prišlo izvoljeno ljudstvo in pobralo, kar je ostalo. Anglija ima tretjino zemlje kot kolonijo, Nemčija nima nič. Če bi imeli le majhen del teh kolonij, nam ne bi manjkale surovine.

Nato je obljubil Göring, da bo Nemčija sama ustvarila sebi potrebne surovine. Obleke bo izdelovala iz lesa, bencin, mineralna olja in celo milo pa iz premoga. Da pa se štiriletka posreči, je potrebno, da delavci pridno delajo, ne pa da se pripravajo. Štiriletko je mogoče izvršiti le, če vlada potrebni delovni mir.

Svoj govor je zaključil Göring s pozivom, da gredo vsi na delo in da se izkažejo vredne svojega voditelja.

Da se ne bodo cene čezmerno povečale, je bil imenovan posebni komisar za cene. Imenovan je bil Josef Wagner, po poklicu učitelj, pozneje pa urednik nekega dnevnika.

Sirite »Trgovski list«!

Doma in po svetu

Ministrski predsednik dr. Stojadinović je odpotoval iz Ankare in se na povratku ustavil v Carigradu, kjer je obiskal patriarha.

Novi italijanski poslanik v Beogradu Mario Indelli je po svojem prihodu v Beograd izjavil novinarjem: »Kar ste čitali v italijanskih listih o odnosih med vašo in mojo državo, izraža mišljenje vsega italijanskega naroda. To mnenje je realno in živi v vsem našem ljudstvu ter ga je sedaj italijanski tisk samo javno izrazil.«

Nacin volitev v Pokojninski zavod se naj izpremeni, predlaga »Hrvatski dnevnik« v nekem dopisu iz Splita. Nameščenci naj bi ne volili po kurijah, temveč naj bi vsi nameščenci tvorili eno volilno telo. V tem smislu naj bi se določil volilni red tudi za pokojninska zavoda, ki se nameravata ustanoviti v Zagrebu in Beogradu.

Na Susaku so začeli graditi Hrvatski kulturni dom, Gradbena dela so proračunana na 16 milijonov dinarjev.

Srbska kmetijska družba zgradi v Beogradu svojo palačo.

Stavka stavbinih delavcev v Subotici, ki je trajala deset dni, se je končala.

barva, pleštra in kemično snati obleke, klobake itd. Skrobi to svetlostiko srajce obratnike in manšete. Pere suši, mong. in lika domače perilo

Že v 24 urah

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

tovarna JOS. REICH

Tovorni vlak šipadove železnice je padel v brezno v bližini Drvarja. Štirje železničarji so bili ubiti, dva pa težko ranjena.

Ignaz Daszynski, pred vojno eden najslavnejših in najbolj strastnih govornikov dunajskega parlamenta, je umrl v Varšavi v starosti 70 let. Bil je voditelj poljskih social-demokratov, prijatelj Pilsudskega, ki pa je prišel z njim v najostrejšo nasprotje, ko je kot

podmaršal sejma nastopil proti Pilsudskijevi diktaturi. V zadnjih letih je zbolel ter živel v bolniški blaginji v Bistri. Nekaj časa je bil tudi zunanji minister Poljske.

Ker so letalci madridske vlade bombardirali letališče nacionalistov, so se ti revanžirali z bombardiranjem Madrida. Dvakrat so v enem dnevu bombardirali Madrid in tako nepričakovano, da prebivalstvo ni utegnulo niti zbežati v hiše. Mnogo žen in otrok je bilo ubitih.

Londonški odbor za kontrolo nevmesavanja v španske dogodke je zavrnil ruske očitke proti Portugalski in Italiji, da sta podpirali španske nacionaliste kot neosnovane.

Voditelj delavske stranke v angleškem parlamentu major Attlee je izjavil, da je delo nevtralnega odbora čisto navadna komedija. Najbrže se ni zmotil.

Izjemno stanje v Palestini je preklicano, ker je v vsej deželi zavladalo pomirjenje in ponehujejo vse stavke.

Uredbo proti dvojnemu zaslužkarstvu je izdala francoska vlada.

Noblovo nagrado za medicino in fiziologijo sta dobila prof. Dale iz Londona in prof. Loewi iz Gradca.

Aviatik Mollison, ki je že štirikrat preletel Atlantski ocean, je dosegel nov rekord, ko je potreboval za polet iz Amerike v Evropo samo nekaj več kot 13 ur.

Poljskemu parlamentu bo predložen zakonski načrt o skrajšanju delovnega časa v rudnikih.

Na zapadu Združenih držav Sev. Amerike stavka 40.000 pristaniških delavcev. Ves promet je ustavljen. Intervencija predsednika Roosevelta je bila brezuspešna. Stavka se širi.

Henleinova stranka sudetskih Nemcev je izjavila, da se bo pritožila na Zvezo narodov, ker se sme odslej uporabljati za znak češkoslovaške valute samo »Kč«. Nemci pravijo, da Nemci ne bodo trpeli, da se jim vsili češki »Č«.

Tržna poročila**Mariborski svinjski sejem**

Na svinjski sejemu dne 30. okt. 1936 je bilo pripeljanih 130 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5 do

6 tednov stari, komad 70—105 dinarjev, 7 do 9 tednov stari 130 do 160 din, 3 do 4 mesece stari 175 do 235 din, 5 do 7 mesecev stari 250 do 340 din, 8 do 10 mesecev stari 365 do 540 din, 1 leto stari 575 do 910 din, 1 kg žive teže 6-50 do 8, 1 kg mrtve teže 9 do 10-50 dinarjev. Prodanih je bilo 56 svinj.

Radio Ljubljana

Sreda, dne 4. nov.: 12.00: Plošče po željah — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Harmoniko igra: Vili Lokosšek — 14.00: Vreme, borza — 18.00: O dobrem spominu (Janko Zihnerl) — 18.20: Mladinska ura: Napravimo si senčnik in letalo iz papirja (vodi Zdravko Omerza) — 18.40: Pogled v sodobno Rusijo (dr. Ivan Ahčin) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura — 19.50: Uvod v opero — 20.00: Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani, v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar) — Čas, vreme, poročila, spored.

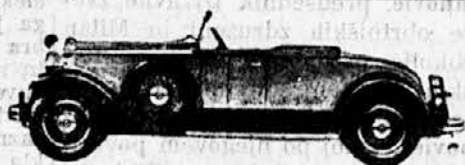
Četrtek, dne 5. nov.: 12.00: Korračnice slavnih skladateljev (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Smetana: Iz mojega življenja (kvartet Sevcik Lhotsky) plošče — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Pestr zvočni (radijski orkester) — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Kolarčič) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: 10 minut zabave: Orčice (Narte Velikonja) — 20.00: II. ura orgelske glasbe. Na orglah igra Pavel Rančigaj, sodeluje: gđc. Vida Rudolf (sopran) — 21.00: Operna glasba (radijski orkester) — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Okroglo in vesele (igra radijski orkester).

Štev. 11.997/II.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 18. novembra 1936 pismeno neposredno pogodbo za dobavo ca. 900 kg raznih matičnih vijakov. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 29. oktobra 1936.

BOSCH-SERVICE

Izvršujem vsa popravila magnetov za avtodynamo, zaganjače (Anlasser) ter vso električno napeljavo na avtomobilih in motociklih. Lastne naprave za polnjenje akumulatorjev. Vedno v zalogi vsi tovrstni Bosch-proizvodi

J. KRALJIČ, LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA C. 13 — Tel. 25-35

6% obligacijsko posojilo mestne občine ljubljanske

Obligacijskega posojila, ki je bilo razpisano dne 10. oktobra za mesec dni, je do sedaj podpisanega deloma v knjižicah, deloma v gotovini v vsoti Din 24.000.000.—. Še pred potekom roka presežena vsota je najboljši dokaz, s kakšnim zaupanjem je javnost sprejela ta razpis in v kako obilni meri je segla po obligacijah.

Prvotno določeni rok — do 10. novembra — se kljub že zdavnaj doseženi vsoti ne bo skrajšal. Mestno knjigovodstvo, Mestna hranilnica in vsi že v razpisu imenovani denarni zavodi še nadalje sprejemajo podpisovanje obligacij pod prvotnimi pogoji: 6% obrestovanje, izplačevanje po žrebanju tekom 15 let.

Namen posojila je: vzpostavitev likvidnosti Mestne hranilnice. Ta namen pa najbolje dosega podpis v gotovini, ki je prav v teh obligacijah najbolj plodonosno naložena.

Poslužite se te izredno ugodne prilike! Izrabite zadnje dni, da si zagotovite: najvišje obrestovanje, gotovo izplačevanje in popolnoma varno naložbo.